Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto Dnro 141/2025
3.9.2025

Eduskunnan talousvaliokunta

MTK:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 2 §:n ja liitteen muuttamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. MTK:n näkemyksen mukaan lakiesitys toimeenpanee Uusiutuvan energian direktiivin liitteen IX päivityksen (EU) 2024/1405 eli ns. delegoitu direktiivin sanatarkasti. Esitetyt muutokset raaka-ainelistohin pohjautuvat komission varsin raskaaseen ja tiukkaan valmisteluun, jonka nojalla delegoitu direktiivi on annettu. Lakiesityksen mukaisesti kansallinen liikkumatila asiassa on niukka. Näin ollen MTK kannattaa lakiesitystä seuraavin huomioin:

Toimeenpanossa olennaista on lakiesityksessäkin todettu periaate, että merkityksellistä oli välttää kansallisesti tehtyjen raaka-aineluokitusten muuttumista A osan raaka-aineesta B osan raaka-aineeksi. Uusiutuvan energian direktiivin nojalla raaka-aineita voidaan lisätä liitteiden listalle, mutta niitä ei voida sieltä poistaa. Periaate on erittäin tärkeä takautuvan lainsäädännön välttämiseksi ja investointien oikeusvarmuuden toteuttamiseksi, sekä toiminnanharjoittajaa koskevien viranomaisprosessien johdonmukaisuuden varmistamiseksi yli ajan. MTK huomauttaa, että myös raaka-aineen siirtyminen liitteen A listalta B listalle voi loukata edellä kuvattua toiminnanharjoittajien oikeusturvan kannalta tärkeää perusperiaatetta.

Esityksen perusteluissa sivulla 7 todetaan: *”Suomessa ei ole vielä otettu käyttöön 1,7 prosentin rajoitusta näille raaka-aineille, mikä rajoittaisi Suomessa jaeltuja liitteen B osan raaka-aineista valmistettuja biopolttoaineita tai biokaasua. Toisaalta koska kansallista rajaa ei ole vielä asetettu, jakelijat ja biopolttoaineiden tuottajat voivat siirtyä laajemminkin käyttämään kyseisiä raaka-aineita. Tällöin tulisi harkittavaksi 1,7 prosentin rajan asettamista tai sen korottamista kansallisesti Suomen raportoidessa uusiutuvan energian tavoitteidensa täyttymistä EU:lle. Pyyntö rajan korottamisesta tulisi tehdä 27 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan mukaan komissiolle ja sille tulisi saada komission hyväksyntä.”*
MTK:n näkemyksen mukaan Suomen ei tule asettaa 1,7% rajaa. Mikäli kansallisesti onnistutaan lisäämään biopolttoaineiden ja biokaasun osuutta käyttövoimana, voi 1,7% raja tulla meillä vastaan rajoitteena jossain vaiheessa. Jos näin kävisi, tulisi Suomen kansallisesti korottaa kyseistä rajaa ja tehdä siitä *27 artiklan 2 kohdan 2 alakohdan mukainen hakemus komissiolle, että komissio voisi kansallisen korotuksen hyväksyä.*

MTK ei Suomen olosuhteissa yhdy esityksen sivulla 8 ympäristövaikutuksista viitattuun komission globaalin tason selvityksessä esitettyyn spekulatiiviseen väittämään, *”että välikasveihin ja vakavasti huonontuneella maalla kasvatettaviin viljelykasveihin liittyisi markkinavääristymän ja maankäytön muutoksen riski, kun kysyntä näistä mahdollisesti raaka-aineista kasvaa.”* MTK:n näkemyksen mukaan Suomessa biopolttoaineiden tuotanto viljelysmaalla ei ole aiheuttanut, eikä tulevaisuudessakaan aiheuta suoraa tai välillistä maankäytön muutosta maataloudessa käynnissä olevasta rakennekehityksestä johtuen, joka vapauttaa maata perinteisiltä viljelyskasveilta. Tältä osin tilanne voi poiketa eri osissa EU-aluetta tai maailmaa. Maankäytönmuutosten osalta Uusiutuvan energian direktiivi on alusta alkaen sisältänyt maankäytön muutoksia estävät artiklat, jotka on myös kansallisessa lainsäädännössä toimeenpantu. Lakimuutoksen teoreettinen potentiaalinen kysynnän lisäys kohdentuu pääasiassa kerääjäkasveihin, joiden avulla toteutettavia viljelykiertoja on pyritty mm. ympäristöperustein lisäämään maankasvukunnon kohentamiseksi. On hyvin epävarmaa voisiko näitä jakeita olla kaupallisesti lentoliikenteen biopolttoaineiden tuotantoon saatavilla sellaista määrää, että investointeja syntyisi. Paine maankäytön muutoksiin tai markkinavääristymiin on teoreettinen.

Hallituksen esityksen perusteluteksteihin olisi syytä lisätä kaksi kirjausta, joilla eduskunta voi ottaa kantaa Energiaviraston työn helpottamiseksi ja toiminnanharjoittajilta vaadittavan työn selkeyttämiseksi. Nämä eivät vaadi muutoksia itse lakiesitykseen, vaan ainoastaan selkeyttäisivät lain soveltamista käytännössä.

1. Viljelykasvien luokittelu tehdään *pääkasvin/kasvien* mukaan.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

2. ”*Vahingoittunut viljelykasvi (B osa c-kategoria) viittaa pellolla viljelyn aikana vahingoittuneeseen kasviin. Korjuun jälkeen vahingoittunut/pilaantunut kasvi katsotaan olevan teollisuusjätettä (A osan d-kategoria).*

Helsingissä 3.9.2025

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anssi Kainulainen	Leena Kristeri
Energia-asiantuntija	Elinvoimajohtaja